

УДК 378.147:376.352 (477)

Б. І. Шуневич, В. І. Голтвян

ЗМІСТ І МОДЕЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ „ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ”

Дистанційне навчання (ДН) відрізняється від загальноприйнятої форми навчання тим, що орієнтоване головним чином на самостійну роботу студентів. Успіх ДН у багатьох випадках залежить від організації навчального матеріалу – курсів дистанційного навчання з кожного предмету, який викладається у навчальному закладі.

Викладачами вищих навчальних закладів України вже створено щонайменше три електронні дистанційні курси (ДК) з „Теорії і практики перекладу”. Ці курси, моделі, за якими вони укладені, порядок роботи з ними під час дистанційного і комбінованого навчання, послідовність підготовки тестів за допомогою різних віртуальних навчальних середовищ описано в статтях [1; 2; 3] і навчально-методичних посібниках для студентів і викладачів вищих навчальних закладів України [4; 5].

Студенти фахового спрямування „Прикладна лінгвістика” (ПЛ) вивчають курс теорії і практики перекладу з метою здобуття знань теоретичних засад перекладу як особливого виду комунікативної діяльності, розвитку вмінь та навичок застосовувати набуті знання у професійній діяльності та діяти як посередник між двома мовами та культурами, застосовуючи культурно орієнтований підхід до процесу перекладу з метою адекватної передачі та збереження індивідуальної своєрідності та національного забарвлення оригіналу.

Мета статті – описати зміст і модель дистанційного курсу „Теорії і практики перекладу” для базового напрямку 020303 „Філологія” фахового спрямування „Прикладна лінгвістика”.

Опишемо зміст матеріалів ДК для третього курсу на прикладі викладання цієї дисципліни у Національному університеті „Львівська політехніка”.

Студенти третього курсу згідно з робочою навчальною програмою підготовки [6] вивчають загальнолінгвістичні основи теорії перекладу, основні моделі та закономірності процесу перекладу, проблеми видової класифікації і типології перекладу та особливості використання різних видів і типів перекладу для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу, сучасні теорії, що тлумачать поняття точності й адекватності перекладу та явище еквівалентності у процесі перекладу, жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів

тексту, лексико-граматичні та прагматично-стилістичні аспекти перекладу, особливості застосування різних видів трансформацій, що використовуються у процесі перекладу, шляхи і засоби попередження мовної інтерференції в процесі перекладу. На практичних заняттях студенти поглиблюють знання лекційного матеріалу шляхом виконання відповідних вправ з перекладу, а, також, провівши власні дослідження друкованої та електронної літератури з лекційної тематики, виконують індивідуальні самостійні завдання з перекладу суспільно-політичних, юридичних, технічних та наукових матеріалів.

Протягом вивчення курсу письмового та усного перекладу студенти працюють над узагальненням знань граматичних, термінологічних та жанрово-стилістичних особливостей та труднощів процесу письмового перекладу, узагальненням та систематизуванням знань основних перекладацьких тактик і стратегій та здійсненням лексико-семантичного, стилістичного та структурного аналізу мовних одиниць у процесі перекладу, ознайомленням з міжнародними термінологічними базами даних та методами роботи з ними, поглибленням знань особливостей перекладу для інформації та публікації, стилістичних вимог до редагованих перекладів та проблем досягнення стилістичної та структурної ідентичності остаточних текстів перекладу та оригіналу, ознайомленням з правовими аспектами перекладацької діяльності.

Розглянемо детальніше зміст навчальних матеріалів і модель дистанційного курсу.

При створенні цього курсу за основу взято Програму практичного лекційного і практичного курсу з „Теорії і практики” Національного університету „Львівська політехніка” [6], окремі матеріали посібника [7] та власні розробки. Модель курсу показано на рисунку 1.

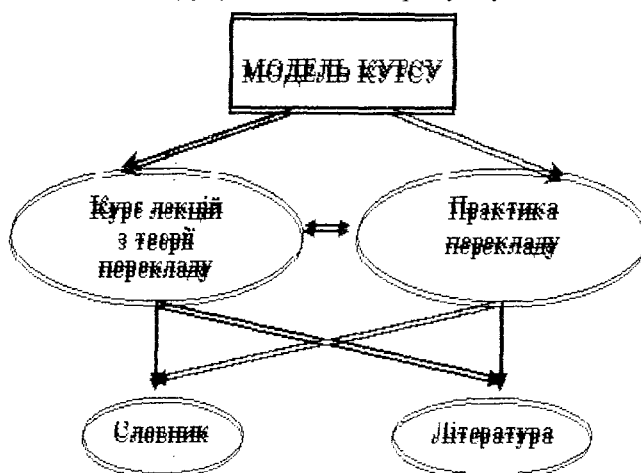

Рис. 1. Модель дистанційного курсу

Як видно з рисунка 1, складовими частинами курсу є лекції з теорії перекладу і практичні заняття. Лекції і практичні заняття супроводжуються обширним списком основної і додаткової літератури, а також словником.

Лекційний курс складається із 12 тем (32 год.), що становлять два модулі, а саме: 1) Теоретичні і методологічні аспекти перекладу. Основні перекладацькі теорії і шляхи їх реалізації при адекватному перекладі (Translation Definition. Basic Translation theories); Види перекладу. Лінгвістичний, психологічний, культурологічний аспекти. Основні перекладацькі стратегії та прийоми (Types of Translation. Main Methods of Translation. Basic Translation Techniques); Поняття одиниці перекладу. Еквівалент і еквівалентність у процесі перекладу (The Unit of Translation. Translation Equivalence and Equivalents); Проблема мовної інтерференції в перекладі (The Problem of Interference in Translation); Особливості застосування перекладацьких трансформацій (Transformations in Translation); Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць. Чинники еквівалентного відтворення значень мовних одиниць у перекладі (Basic Translation Devices. Factors Influencing the Choice of Equivalents) – 16 год.; 2) Лексико-граматичні аспекти перекладу (Lexical and Grammatical Aspects of Translation); Прагматичні та стилістичні аспекти перекладу (Pragmatic and Stylistic Aspects of Translation); Переклад та жанрові типи матеріалу (Genre translation issues); Машинний переклад (Machine and Computer-Aided Translation. MT, CAT and TM); Літературний переклад (Literary Translation); Особливості здійснення усного перекладу (Interpretation: Basic Skills and Training Methods) – 16 год.

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Ключові слова
Короткий зміст
Мета
Текст лекції
Література
Питання для самоконтролю

Як завдання, що призначені для оцінювання та визначення рівня володіння самостійно опрацьованим теоретичним лекційним матеріалом, студентам пропонується виконати таке:

– *Decide whether the following statements are true or false:*

The term 'interpretation' is in no way synonymous to 'translation'.

T	F
---	---

Taking into account various peculiarities of meaning and form of international lexemes, the way of conveying their meaning can be literal

translating only.

T	F
---	---

ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ – 32 год

Вправи на різні види перекладу

Рольові ігри

Граматика в таблицях

Ключі для пробних вправ

Тести для самоконтролю

Для прикладу завдання з розділу „Практика перекладу” можуть бути такого типу:

– *Choose the correct variant of Ukrainian translation:*

1. Two firemen were overcome by fumes and several bystanders slightly injured in a fire last night at Paxton, Kent.
A. очевидці; B. пішоходи; C. пасажери.
2. The time has almost come, ladies and gentlemen, when the Government must ask you, the electors of Great Britain, to renew its mandate.
A. переобрати;
B. продовжити термін перебування при владі;
C. оновити мандат.

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Повторення теми, до якої відноситься практичне заняття

Зразки перекладу до даної теми

Блок вправ

Тести для самоконтролю

У межах виконання завдань практичного характеру студентів залучають до виконання різноманітних тестових завдань, як напр.:

– *Choose the correct equivalent for the following words and phrases:*

1. юридична особа
A. legal individual B. legal personality
C. juristic personality D. legal entity
2. світова конкуренція
A. world rivalry B. world competition
C. global competition D. global rivalry

Певний час, перед тим як створити дистанційний курс, для перевірки знань студентів нами використовувалося поточне комп'ютерне тестування (КТ) під час запланованих практичних занять до кожної теми

лекції, наприклад, для з'ясування функції, яку виконує конструкція з неособовою формою дієслова for you to come here в реченні, і контрольне або модульне тестування на базі практичних занять до кількох лекцій (детальніше аналіз організації комп'ютерного тестування на кафедрі ПЛ див. у статті [8, с. 48 – 56]). Тести було укладено на основі вправ до згаданого вище підручника проф. І. Корунця, а також завдань, розроблених викладачами курсу. За допомогою програмного забезпечення (ПЗ) HyperGest, яке є у вільному доступі в Інтернеті, усі самостійно розроблені завдання і вправи із підручника проф. І. Корунця [7] було укладено нами у вигляді комп'ютерних тестів. Під час поточного тестування на комп'ютерах вдома або в комп'ютерній лабораторії кафедри студенти мали можливість самостійно перевірити правильність виконання ними вправ у вигляді тестів до кожної лекції. Усі спроби і результати тестування фіксувалися програмним забезпеченням, тобто викладач міг перевірити їх, проглянувши файл „Результати” на дискеті чи компакт-диску кожного студента. Під час першого практичного заняття студенти могли виконати з іншими студентами та викладачем важкі завдання із вправ, які завадили їм отримати високий відсоток виконання при самостійному поточному тестуванні, а на другому практичному занятті до кожної лекції, якщо була потреба, – можна було провести тестування кількох або групи студентів на базі вправ до цієї ж лекції у присутності викладача для поточного оцінювання знань студентів.

У дистанційному курсі студенти можуть виконувати тести до трьох разів, а зараховується варіант відповіді з найкращими результатами відповідей.

Курс дистанційного навчання створений у віртуальному навчальному середовищі Львівської політехніки [9] і складається з таких компонентів:

1. Загальні відомості про курс (його призначення, мета, завдання, структура). Ці дані будуть повністю відкриті для ознайомлення на сервері. Сам курс є відкритим, але лише реєстрація дає право одержати пароль, свою Веб-сторінку на сервері та можливість навчатися під керівництвом викладача.

2. Анкети (пакет анкет видається для ознайомлення студентів групи між собою та викладачем).

3. Тести (для визначення рівня знань студентів з певного предмету, теми чи розділу теми перед початком навчання).

4. Різноманітні довідкові матеріали, тлумачний словник українських термінів з теорії та практики перекладу та їх англійських еквівалентів. Довідковий матеріал буде розміщений на сервері та є в самому курсі. Викладач може в процесі навчання давати додаткові посилання на матеріали, розташовані на різних серверах Інтернет.

5. Навчальний курс, структурований по модулях, які охоплюють певні теми, розділи окремого предмету. Кожний модуль являє собою логічно завершений відрізок теми і навчально-пізнавальної діяльності студента. Навчальний матеріал курсу на базі комп'ютерних телекомунікацій розроблений з використанням гіпертекстових технологій мультимедійних засобів.

6. Завдання спрямовані на засвоєння матеріалу і перевірку його розуміння, самостійне використання засвоєних знань, умінь і навичок.

7. Контроль за успішністю самостійної діяльності студентів, результатів їх роботи здійснюється за допомогою пакету проміжних, підсумкових тестів, екзаменаційних матеріалів.

Дистанційний курс дає можливість викладачам і студентам денного навчання Львівської політехніки та інших вищих освітніх закладів України, які навчаються на основі згаданих вище посібників, використовувати цей курс як додатковий, а студентам дистанційного навчання – як основний матеріал для вивчення.

Література

1. **Шуневич Б.** Курс дистанційного навчання з теорії і практики військового перекладу / Б. Шуневич // Матеріали щорічної конференції IREX для випускників американських програм, м. Київ, жовт., 2000. – К., 2000. – С. 51 – 52. 2. **Шуневич Б.** Проект дистанційного курсу з „Теорії і практики перекладу” для студентів третього курсу спеціальності „Міжнародна інформація” / Б. Шуневич, О. Кулеба // Мультимедійні засоби в навчанні мов і перекладу: тези доповідей V Міжнар. наук.-практ. семінару, 10-11 січ. 2008 р., Київ, 2008. – К.: ІМВ, 2008. – С. 11 – 13. 3. **Дишлева Ю.** Англійський язык для переводчиков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dl.kpi.kharkov.ua/webtu/dltu76/>. 4. **Шуневич Б.** Укладання дистанційних курсів на віртуальному навчальному середовищі ILLIAS: навч.-метод. посібник [для викладачів вищ. навч. закладів]. / Б. Шуневич, А. Кахович. – Л.: Вид. центр ЛІПБ, 2005. – 70 с. 5. **Шуневич Б.** Комбіноване навчання англійської мови: метод. вказівки [для студ. першого курсу Львів. ін.-ту пожежної безпеки] / Б. Шуневич. – Л.: Вид-во ЛІПБ, 2005. – 36 с. 6. **Робоча** навчальна програма дисципліни „Теорія і практика перекладу” для базового напрямку 020303 „Філологія” фахового спрямування „Прикладна лінгвістика”. – Л.: НУЛП, 2010. – 7 с. 7. **Корунець І.** Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник / І. Корунець. – Вінниця: Вид-во „Нова книга”, 2004. – 448 с. 8. **Паплик О.** Переваги і недоліки комп'ютерного тестування знань студентів з предмету „Теорія і практика перекладу” / О. Паплик, Б. Шуневич // Педагогіка і психологія професійної освіти: наук.-метод. журн. – 2005. – № 4. – С. 48 – 56.

9. Створення електронних навчальних дисциплін у віртуальному навчальному середовищі Львівської політехніки: посібник / [укл. Федасюк Д. В., Озірковський Л. Д., Якубенко В. М.]. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту „Львівська політехніка”, 2009. – 48 с.

Шуневич Б. І., Голтвян В. І. Зміст і модель дистанційного курсу „Теорія і практика перекладу”

У статті запропоновано модель дистанційного курсу та описано можливості її застосування у підготовці студентів за спеціальністю „Прикладна лінгвістика” на основі програмного забезпечення Moodle, а також здійснено детальний опис складових компонентів курсу, змісту навчальних матеріалів та форм дистанційного контролю за успішністю самостійної роботи студентів.

Ключові слова: дистанційне навчання, модель дистанційного курсу, навчальні матеріали.

Шуневич Б. И., Голтвян В. И. Содержание и модель дистанционного курса „Теория и практика перевода”

В статье предложена модель дистанционного курса и описаны возможности её использования для обучения студентов по специальности „Прикладная лингвистика” на программном обеспечении Moodle, а также представлено детальное описание составляющих компонентов курса, содержания учебных материалов и форм дистанционного контроля успеваемости студентов при выполнении самостоятельных видов заданий.

Ключевые слова: дистанционное обучение, модель дистанционного курса, учебные материалы.

Shunevych B., Holtvyan V. Content and Model of Theory and Practice of Translation distance course

The article deals with the description of theoretical model of Theory and Practice of Translation distance course as well as the analysis of its practical applications on the basis of Moodle software platform in the process of teaching applied linguistics students. The course constituent components, educational materials content and forms of distance learning progress evaluation have also been subjected to thorough analysis.

Keywords: distance learning, distance course model, educational materials.